ఊరుతల్లి

స్వామి

మనం పేరుకు మనుషులమను కుంటాంగానీ, ఒక్కొక్క సారి మనుషులు కూడా జంతువుల మాదిరే కనిపిస్తుంటారు.

ఎదజేసిన ఎనుపోతులు ఎనుగొడ్లమీద పడతాయి. గండు పిల్లులు మదమెక్కి ఆడ పిల్లుల్ని తరుముతాయి. మగకుక్కలు జొల్లు కార్చుకుంటూ ఆడకుక్కల్ని దేబిరిస్తాయి. ఈ మగవి ఇంత హైరానా చేస్తాయికదా.... ఆ ఆడదాన్లకు పిల్లలు పుడితే మాత్రం వాటి దిక్కు కూడా చూడవు. అయ్యో ఈ కూనలు తమవల్ల పుట్టినవే కదా! వీటి ఆలనా పాలనా చూసే భారాన్ని తాముకూడా కొంచెం మోసుకోవల్లే కదా! అనే బుద్ధీజ్ఞానం ఆ మగదాన్లకు ఉండదు. నారప్ప అట్లాంటి మగజాతికి చెందిన తండ్రి!

అది పిల్లిగానీ, కుక్కగానీ..., ఆ ఆడదే తమ పిల్లలకు తిండిపెట్టి సాక్కుంటాయి. ఏదన్నా ఆపదొస్తే పిల్లల్ని ప్రాణాలకు తెగించి కాపాడు కుంటాయి. భూలక్ష్మి అట్లాంటి ఆడజాతికి చెందిన తల్లి! నలుగురు పిల్లోల్లని కడుపులో పెట్టుకుని సాక్కున్న కన్నతల్లి!!

భూలక్ష్మి సంసారం బరువు మోసు కుంటుంటే, నారప్ప ఏం పట్టించుకో కుండా పుంజుకోడి మాదిరి తిరుగుతాండె. జల్సా జల్సా చేస్తాండె.

పీర్లసావిట్లో కూర్చుని పేకాడతాండె

ఆ కొడుకూ కోడలూ భూలక్ష్మిని బాగా చూసుకుంటాండిరి. కానీ భూలక్ష్మికే మనసులో ఏదో గుబులు గుబులు అవుతాండె. అక్కడ తన పల్లెలో మాదిరి కోడికూతలు వినిపించేవి కావు; పశువుల మందలు కన్పించేవి కావు; కట్టెల పొయ్యిలు కన్పించేవికావు... కడాకు కొట్లాట పేసుకునే దానికి కూడా ఎవరూ లేకపోయిరి ....!

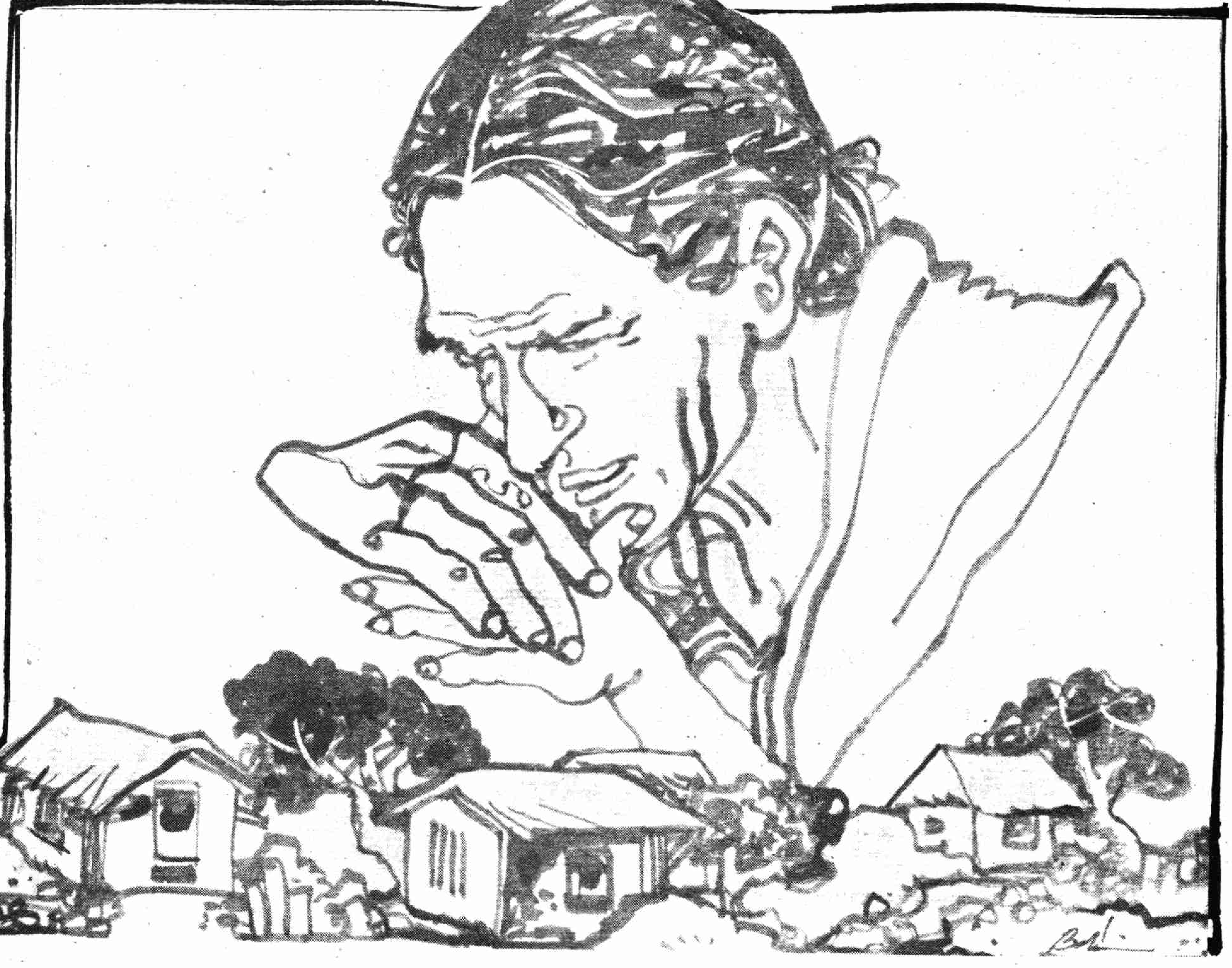

ఆడోళ్ల వెంటబడి తిరుగుతాండె

కల్లూ సారాయి తప్పతాగి దిబ్బల్లో పార్లాడతాండె.

ఆ కల్లూ సారాయి యాలతాగేదీ? యాల పార్లాడేదీ?? అని భూలక్ష్మి గొణిగేదీ; కాలికింద చెప్పులా పడిఉండక, నా సంగతి నీకు యాలనే...? అని నారప్ప ఎగిచ్చి ఎగిచ్చి భూలక్ష్మి డొక్కలో తన్నేదీ... ఇట్లే గడిచిపాయ చానా కాలం!

ఒకదినం ఊర్లో నారప్ప కనపడలే! డ్రామాలాడే బుడబుక్కల మల్లమ్మ కూడా కనపడలే!

ఇద్దరూ లేచిపోయినారని ఖాయమై పాయ.

'నలుగురు పిల్లోల్లని పుట్టించి నా ఎదాన పారేసి పోతివి కదూ బేవార్సోడా!' అని భూలక్ష్మి గుండెలు అవిసేటట్ల ఏడ్చె!

ఈ నాలుగు కడుపుల్ని నింపేది ఎట్లరా నేను? ఈ నలుగురు పిల్లోల్లని బతికించు కుండేది ఎట్లరా నేనూ అందరికీ సావు వస్తుంది. నాకెందుకు రాదు బగమంతుడా?' అని రేయి యెల్లాకుళ్ళి కుళ్ళి ఏడ్చె!

కానీ తెల్లారేటప్పటికల్లా - అమా ఆకలి! అమా బువ్వ! అని పిల్లోల్లంతా కాకుల మాదిరి చుట్టుకుని అరుస్తుంటే భూలక్ష్మికి కంట్లో నీళ్ళు తుడుచుకొనక తప్పలే!

భూలక్ష్మి పొద్దున్నే నసుకులో లేస్తాండె -

పాచి కనుపులు నూక్కొని ఇంట్లోకి నీళ్ళు తెచ్చుకుంటాండె.

కిందటి సాయంత్రం ఏరుకొచ్చిన కట్టె పుల్లలు పెట్టి పొయ్యి వెలిగిస్తాండె. సంగటి గెలుకుతాండె,

సంగట్లోకి - ఊరుబిండి రవంత రవంత అద్దుకోండి' అని పిల్లోల్లకు గుర్తు చేస్తాండె.

ఇద్దరు మగ పిల్లోల్లను బడికి తరుము తాండె. కడగొట్టు పిల్లోన్ని చంకలో వేసుకుని కూలికి పోతాండె. ఆడపాపను 'ఇల్లు చూపెట్టుకో' అంటాండె.

తడిక సరిగ్గా ఏసుకోమ్మా! ఇంట్లో కుక్కలు దూరేను! మీకు పైటాల ముద్ద లేకుండా పొయ్యేను! అని హెచ్చరిస్తాండె.

ఆ యమ్మ ఒకే ఒక ముద్దను తీసి పెట్టు కుంటాండె. దాన్నే పొద్దున ఇంత తిని, మధ్యాన్నానికి ఇంత తీసిపెట్టుకుంటాండె. తోటి కూలోల్లు తలకు రవంత పెడితే కడుపు నింపుకుంటాండె. లేనప్పుడు - ఆ మిగతా కడుపు నిండా మంచినీళ్ళు తాగుతాండె.

కూలికి పొయొచ్చి ఇంట్లో గొంతు కూర్చునేది కాదు.

కాపోల్ల ఇండ్లల్లో ముండొడ్లు దంచుతాండె.

బియ్యం చెరిగి చెరిగి పోస్తాండె.

వాళ్ళు -

కొర్రన్నం గడ్డలు గడ్డలు పెడతాండిరి

రాగి సంగటి ముద్దలు ముద్దలు పెడతాండిరి.

అవన్నీ కొంగు కింద మోసుకొస్తే

ఆ నలుగురు పిల్లోల్లూ కరువులో పుట్టినట్లు నాకు నాకు అని ఊడ్చి పారేస్తాండ్రి.

కోడి తన పిల్లలకు గొంజలు గెదిరి గెదిరి పెట్టి; అవి ఈక వేసుకునే సరికి తనేమో తిండిలేక బెండుమాదిరి మారిపోతుంది చూడు - అట్లాంటి పిల్లల కోడి భూలక్ష్మి!

ఎంత దరిద్రంలో పుడితేనేమి? అట్లాంటి తల్లుల కడుపున పుట్టేదే ఒక భాగ్యం కదా!

సంవత్సరం గడిచె - బుడబుక్కల మల్లమ్మ ఒక్కతే ఊరు చేరుకుండె. 'నా మొగున్ని ఏం చేస్తివే దొంగనా సవితీ!' అని భూలక్ష్మి దొమ్మలు బాదుకుంటూ మల్లమ్మ కొప్పు పట్టుకుని ఊచ్చె.

'వాడెక్కడి మొగుడు తల్లీ? ఆడది కనిపిస్తే విడిచి పెట్టడు. ఏ ముండనో వెంటేసుకుని నన్నిట్లా విడిచిపెట్టి పోయినాడు తల్లీ' అని మొరపెట్టు కుండె బుడబుక్కల మల్లమ్మ.

'నా కర్మ! నా కర్మ.. ! వాన్ని కాదు; వాన్ని పుట్టించిన ఆ బగమంతున్ని అనల్ల!' అని నెత్తి బాదుకుండె భూలక్ష్మి.

ఆ ఊర్లో పెద్ద రైతులంతా భూలక్ష్మికి ధైర్యం చెప్పిరి. తొంబై ఎకరాల ఎర్రనేల ఉన్న రాంరెడ్డి, చెరువు కట్ట కింద నలభై ఎకరాలు మాగాణి ఉన్న చెన్నరాయుడూ - 'నీకేం వరవాలేదమ్మా! మేమంతా ఉన్నాం కదా' అని భరోసా ఇచ్చిరి. వాళ్ళ ఆడోల్లు కూడా - అడిగితే లేదనకుండా భూలక్ష్మిని యాలా సమయానికి ఆదకుంటాండిరి.

అట్ల మళ్లీ మూడేండ్లు జరిగిపోయిన తరువాత హఠాత్తుగా ఒకదినం నారప్ప ఊడి పడెను. అయినా తిరిగొచ్చిన మొగుడు భూలక్ష్మికి ఒరగబెట్టింది. ఏమీ లేకపాయ. తనపాటతనదే అన్నట్లు బతికే పెద్దకొడుకు రెక్కల కట్టాన్ని తినె పెండ్లాం రెక్కల కష్టం మీదగనే పడిబతికె.

పుట్టుకతో వచ్చిన బుద్ధి పుడకల్తో గానీ పోదులే ! నాకు మగతోడుంటే చాలులే! అని నిశ్చయానికి వచ్చె భూలక్ష్మికూడా !

పిల్లోల్లు పెరిగి పెద్దయిరి.

పెండ్లి చేసుకొని వారగల్లకూడా పాయిరి.

పెద్దకొడుకు పల్లెప్ప ఉండూరులోనే పెండ్లి చేసుకొని కూలీనాలికిపోతాండె. పిల్లనిచ్చిన మామ పెట్టి అంగడిపెట్టిస్తాననంటే నడిమి కొడుకు పెండ్లాం ఊరు చేరిండె. చిన్న కొడుకు రామచంద్రప్ప మాత్రం చదువుకొని రివెన్యూ ఇనస్పెక్టరు ఉద్యోగం చేస్తాండె. ఒక్కగానొక్క ఆడకూతురు, పెండ్లి చేసుకొని అత్తవారిల్లు చేరిండె.

ఆ సంసారంలో ఎవరు ఎన్నెనా అగచాట్లు పడిఉండొచ్చుగాక! కానీ నారప్ప మాత్రం సచ్చె వరకూ నవాబు మాదిరే బతికె. కొంత మందికి ఏదో సుడి ఉంటుంది అంటారు. అట్లాంటి సుడి ఏదో నారప్పకు ఉండె. మంచంలో పడేనాటికి ఏబందువునుండో రెండెకరాల చేను కలిసొచ్చె.

'ఒరే! నన్నువెవరు బాగా చూసుకుంటారో వాళ్ళకు ఆభూమి రాసిఇస్తాను.' అని ముగ్గురు కొడుకుల్నీ ఊరించబట్టె.

'నాకు ఉద్యోగముంది చాలు ఆ భూమిమీద ఆశలేదు.' అని పోటీనుండి తప్పుకుండె చిన్నకొడుకు. ఆశ ఉండాలేకాని, అతడు ఎంత భూమి, ఎంత ఆస్తి సంపాదించుకోకూడదు? అట్లే సంపాదించు కున్నాడుకూడా! అంతో ఇంతో సంపాదించు కున్నాడు కాబట్టే అన్నల మీద కనికరం పుట్టి ఆరెండెకరాలూ వదిలేసుకున్నాడు.

భూమికోసం పెద్దోడూ, నడిపోడూ పోటీ పడిరి. ఒకరు గుడ్లకూర వండితే ఇంకొకరు కోడిని కోసిరి. ఒకరు సారాతిత్తులు తెస్తే ఇంకొకరు బ్రాందీ బుడ్డి తెచ్చిరి. ఒకరు ఎర్రదారం బీడీలు తెస్తే ఇంకొకరు సిగరెట్ల పాకె తెచ్చిరి. రోగంతో మూలు క్కుంటూనే రాజవైభోగం అనుభవించబట్టెనా రవ్వ !

దినాలు గడిచె

నారప్పకు

తిన్న అన్నం కడుపులో నిల్వకపాయ

లేస్తే కూర్చోలేకపాయ

కూర్చుంటే లేవలేకపాయ

అన్నీ మంచంలోనే జరిగిపోతాండె

భూలక్ష్మిదగ్గరుండి మొగునికి సేవలు చేస్తాండె.

అబ్బా! ఆయాసం అంటే లేపి కూర్చోబెడ తాండె.

అబ్బా! నడుంనొప్పి అంటే పక్క సర్దుత్తాండె.
కీళ్లనొప్పులు అంటే కాళ్ళు పిసుకుతాండె
వాంతి చేసికొబోతే చెయ్యిచాస్తాండె.

సన్న పిల్లోని పక్కబట్టలు ఉతికినట్లు మోనుకొని బట్టలు ఉతుకుతాండె. అట్ల ఊడిగాలు చేసిచేసి భూలక్ష్మి కంపపుల్లమాదిరి అయిపాయె. 'అట్లాంటి మొగునికి ఇట్లాంటి పెళ్ళాము ! అని ఎవరైనా మెచ్చుకుంటే నన్ను ఎన్ని బాధలైనా పెట్టి ఉండనీ! నా ధర్మం నాకు తప్పతుందా? అంటాడె!

ఏం న్యాయమో ! ఏం ధర్మమో అని వాళ్ళు నిట్టూరిస్తే - 'నామొగునికి పూర్వ జన్మలో ఏదో బాకీ చేసి ఉంటానులే! ఇప్పుడు తీర్చుకుంటున్నాను' అని నవ్వుతాండె.

ఒకదినం భూలక్ష్మితో - 'నేను చస్తే భూమి నీకేనే అనెనారప్ప నాకెందుకు ముసిలి ముండకి? అనె భూలక్ష్మి.

చేతిలో ఆస్థి ఉంటేనే సచ్చేటప్పుడు ఎవరన్నా చూసేది. ఉత్త తిక్కదానివి ఎట్లబతుకుతావో ఏమో' అని నిట్టూర్పు విడిచె.

'పోనీ,.... నువ్వు ఏకొడుకు దగ్గర ఉంటావో చెప్పు వాని పేరిట రాసేస్తాను' అనె.

'పెద్దకొడుకు దగ్గర ఉంటాను' అనె భూలక్ష్మి

సరే ! అయితే పెద్దకొడుకు పేరిటే రాస్తాను పో! అనె నారప్ప.

ఒక దినం పెద్ద కొడుకును పిల్చి - 'ఒరే! నేను సచ్చి పోయినంక మీ అమ్మను సరిగ్గా చూచుకోరా! అది మనల్ని అందరినీ కడుపు కడుపు కట్టుకొని సాకిందిరా ! అని చెప్పెనంట.

సచ్చెముందు ఎవరో రైతుచూసే దానికి వచ్చి - 'మాపాప భూలక్ష్మి నీకు బలే చాకిరీ చేసింది వయ్' అని మెచ్చుకుండె - అది నాపెండ్లాం కాదు. మామా ! నాతల్లి! నా తల్లి!' అని వలవలా ఏడ్చెనంట.

అట్ల ముగిసిపాయ చివరికి నారప్పకధ!

పెద్దకొడుకు ఇంట్లో భూలక్ష్మికి కొన్ని దినాలు బాగానే జరిగె!

పొద్దుకాగానే ముద్ద పెడతాంఢ్రి.
ఆకూ వక్క పేడుకు దుడ్లు ఇస్తాంఢ్రి
ప్రతి శుక్రవారమూ నీళ్ళు కాచిపోస్తాండె కోడలు
మా అమ్మను సరిగా చూసుకో అంటాండె కొడుకు!

కానీ -
రానురానూ ఊర్లో వానలు పాయ
పంటలు పాయ
కూలిదొరికేదే గగనమైపాయ
సంసారం జరిగేదే కష్టమైపాయ
పల్లెప్పకు ఆరుమంది పిల్లొల్లయిరి
ఇంట్లో ఖర్చు పెరిగె
గంపెడు సంసారమాయె
ఏంచేసుకు తిందామన్నా కష్టమైపాయ
ముద్ద తిందువురా అత్తా! అని కోడలు నెర్లుగా పిలిచేది తగ్గిపాయ
'పాపా! మీ అవ్వ ముద్ద తింటుందేమో అడుగు' అని ముసిల్దానికి వినపడేటట్లు కూతుర్ని కూతేస్తాండె

బువ్వ తినక గెడ్డి తింటానా? అని భూలక్ష్మి లోలోపల కుళ్ళికుళ్ళి ఏడుస్తాండె

కుప్పకూర ఎత్తుకొస్తే - ముసిల్దాని తట్టలోకి రెండు తునకలు ఏసేదానికి కూడా ఆ కోడలికి బుద్ధి పుట్టకపోతాండె

'నువ్వు మధ్యలో వచ్చిన దానివే! నేను నీమొగున్ని పస్తులుండి సాకిన దానినే!' అని కోడలితో కొట్లాటకు తీసుకుంటాండె భూలక్ష్మి.

అంతా నిద్రపోయినంక కొడుకూ కోడలూ రెండు గుడ్లు కొనుక్కొచ్చుకుని మాడ్చుకొని తింటాండిరి.

గోనెసంచి కప్పుకుని పండుకున్న ముసిల్దానికి గుడ్డు వాసన తగలగానే నోట్లో నీళ్ళురతాందు. కడుపులోంచి దు:ఖం ఎగదన్నుకొస్తాండె. ఆగోనెసంచిని అట్లే నిండా కప్పుకుని శబ్దం రాకుండా ఏడుస్తాందె. తన బాధను ఊర్లో వాళ్ళకు చెప్పుకుని గోడేడతాండె.

ఆబాధకు తోడు భూలక్ష్మి నోట్లో ఒక పుండు పడిందె.

అదిగబ్బు వాసన కొడతా చానా బాధిస్తాండె.

పొగాకూ కట్లపొడీ నమిలితే

నోరు తిమ్మిరెక్కి బాధ కొంచెం తగ్గి నట్లుంటాండె.

కానీ పొగాకు దుడ్లు అడిగితే కొడుకు విసుక్కుంటాండె.

'నా ఇంటిమిందే పడి తినకపోతే కొన్నాల్లు నీ చిన్నకొడుకు దగ్గిరికి పోకూడదా? అని రంకెలేస్తాండె పల్లెప్ప!

'యాల పోతానూ? ఇది నాఇల్లు' అంటాండె భూలక్ష్మి

'ఈ ఇల్లు నీదికాదు. మాతాతది. నీకేం హక్కులేదు. పోపో .... తిరిబేకిదానా!' అంటాండె కొడుకు!

'అయితే నాభూమి నాకు ఇడిసిపెట్టు. వేరేపోతాను' అంటాండె భూలక్ష్మి.

'ఆ భూమి నీదికాదు. మానాయనది. పోపో .... పక్కిరుదానా!' అంటాండె కొడుకు.

ఒకదినం చూసేదానికి వచ్చిన చిన్నకొడుకు రామచంద్రప్పకు అంతా చెప్పుకుని గొల్లుమని ఏడ్చె భూలక్ష్మి.

మనల్ని సాకి సంరక్షించి ఉండేది మన నాయన కాదు; మన తల్లి!' అని ఆ తమ్ముడు అన్నకు గుర్తు చేసె.

కాకులూ గద్దలూ కూడా తమకు పుట్టిన పిల్లల్ని సాక్కుంటాయి పో!' అని అన్న సమాధానమిచ్చె.

'తల్లికి కూడెయ్యకపోతే పురుగులు పడి సస్తావు' అని తమ్ముడు తిట్టె. 'నీకు అంత భయం ఉంటే, నువ్వే పిల్చుకు పోయి సాకు పో!' అని ఆ అన్న జవాబు చెప్పె.

'తల్లిని సాకుతానని చెప్పి ఆ రెండెకరాలూ రాయించుకుంటివి కదరా' అని అరిసె ఆ తమ్ముడు..

'నీకు ఉద్యోగమొచ్చిందీ, నాకు ఆ భూమి వచ్చింది. సరిపోయింది. పో పోరా!' అని అరిసె ఆ అన్నకూడా.

'ఈ పనికిమాలిన వానితో తగవెందుకు గానీ, పద మన ఇంటికి పోదాం' అని తల్లిని తన ఊరుకు బయల్దేరదీసె చిన్న కొడుకు రామచంద్రప్ప.

పెద్ద కొడుకును తిట్టి చిన్నకొడుకు వెంట బయల్దేరె భూలక్ష్మి. కానీ పోతూ పోతూ - తన చేతుల మీద పెరిగిన మనుమలని విడిచి పెట్టలేక గుడ్లల్లో నీళ్ళు కక్కుకుండె. వక్కాకు చిత్తిలో కట్లపొడి గెదిరి ఆ పిల్లొల్లకు పదిపైసల యాకలు ఏరిచ్చె.

అన్నా! అక్కా!వదినా!అంటూ ఊర్లో సందు సందుకూ తిరిగె. 'మా చిన్నోని దగ్గరికి పోతుండాను. మళ్ళీ ఎప్పుడు చూస్తానో మిమ్మల్ని? అని కన్నీళ్ళు కొంగుతో తుడుచుకుంటూ బస్సెక్కె.' అత్తగారింటికి పోతున్నట్లు ఏడుస్తావేమి?' అని నవ్వుతూనే కొంగు అడ్డం పెట్టుకుని ఏడ్చిరి ఆమె ఈడువాళ్ళు.

ఆ చిన్నకొడుకు ఆర్.ఐ కదా!

ఊరి బయట ప్లాటులో మూడు రూములు

కట్టించుకోనుండె.

కిందన పాలరాతి గచ్చు పరిపించి ఉండె.

భూలక్ష్మి ఇల్లంతా తిరుగుతూ -

పాలు పారబోసి పాలు ఎత్తుకోవచ్చు' అంటాండె.

ఆ కొడుకు

ఇంటికి ఎన్నెన్నో పండ్లు తెస్తాండె.

రకరకాల తీపి వస్తువు తెస్తాండె.

అవన్నీ తినమని తల్లి గొంతుమీద కూర్చుంటాండె.

ఆ కొడుకూ కోడలూ భూలక్ష్మిని బాగా చూసుకుంటాండిరి కానీ భూలక్ష్మికే మనసులో ఏదో గుబులు గుబులు అవుతాండె.

అక్కడ తన పల్లెలో మాదిరి -

కోడికూతలు వినిపించేవి కావు.

పశువుల మందలు కన్పించేవి కావు.

కట్టెల పొయ్యిలు కన్పించేవికావు.

తనతోపాటు వక్కాకు వేసుకునేవాళ్ళు లేకపోయిరి.

తనను దుడ్లు అడిగే పిల్లోల్లు లేకపోయిరి.

తనతో మాటలు పెట్టుకుండేవాళ్ళు లేకపోయిరి.

కడాకు కొట్లాట వేసుకునే దానికి కూడా ఎవరూ లేకపోయిరి.

ఈ ఊళ్ళో పొద్దే పోదు అని కాలుకాలిన పిల్లి మాదిరి తిరగబట్టె.

'ఇదేం కొంప. ఒక్కరూ వచ్చిపోయే వాళ్ళు లేరు' అని గొణుక్కోబట్టె.

'మన ఊరి తారురోడ్డుకు నేను కంకర మోసేటప్పుడు....అని చెప్పే దానిక పోతే, ఆఫీసుకు టైం అయింది మా అని వెళ్ళిపోతాండె కొడుకు.

'ఒకసారి మీతాత కోడి నెత్తుకుపోతుంటే...' అని చెప్పేదానికి పోతే బడికి టైం అయిందని పారిపోతాండిరి మనుమల్లు.

'ఒకసారి నీ మొగునికి పరీక్ష ఫీజు కట్టేదానికి దుడ్లు లేకపోతే...' అని చెప్పేదానికి పోతే; టివిలో తలదూర్చి ఉలుకూ పలుకూ లేకుండా ఉండి పోతాండె కోడలు.

భూలక్ష్మికి ఏదో పోగొట్టుకున్నట్లుండె.

ఒడ్డున పడిన చేప పిల్ల మాదిరి గిలగిలా కొట్టుకుంటాండె.

ఊరు గుర్తొస్తాండె.

చంక దిగని చిన్నమనుమడు గుర్తొస్తాండె.

కొట్లాడే కొడుకూ కోడలూ గుర్తొస్తాండిరి.

అరుగుల మీద చేరి సవాలు చేసే ఊర్లో వాళ్ళు గుర్తొస్తాండిరి.

తల్లి రెక్కల ఆయికి దూరమైన కోడిపిల్ల మాదిరి గజగజా ఒణికి పాయ భూలక్ష్మి!

ఆయమ్మకు జ్వరమొచ్చె.

నోట్లో పుండుబాధ ఎక్కువ అవుతాండె.

పొద్దుకు పదిసార్లు పొగాకూ కట్లపొడి వేసుకుంటాండె.

తల్లిని డాక్టర్లకు చూపించె కొడుకు.

అది కాన్సరు రోగం అని తేల్చిరి డాక్టర్లు.

'బాగా ముదిరిపోయింది. ఇంక ఎక్కువ కాలం బతకదు' అనిరి.

'ఆమె కోరుకున్నవన్నీ పెట్టండి' అని కూడా చెప్పిరి.

కానీ భూలక్ష్మమ్మ ఊరికి పోతానని కూర్చుండె.

'నువ్వింక ఎక్కువకాలం బతకవు' అని మాత్రం ఆ కొడుకు తల్లికి చెప్పలేదు.

'కోడికూర తింటావా మా?' అని అడిగె.

భూలక్ష్మి - ఉహు అనె.

'పొట్లికూర తెస్తునా?' అని అడిగె.

భూలక్ష్మి - ఉహు అనె.

'నీకు ఏం కావల్లో చెప్పమా! నువ్వు మాత్రం ఇక్కడినుంచి కదిలే దానికి లేదు' అని బంగపాయ.

ఉహు అంటు ఉహు అనె భూలక్ష్మి.

'నాకేమొద్దు. నన్ను మన ఊరికి చేర్చు సాలు' అనె.

తల్లి ఇంక ఎంతోకాలం బతకదని తెలిసి కొడుకులో నెర్లు పొంగు కొస్తాండె.

' మా అన్నయ్య ఒక్కడేనా నీ కొడుకు. మా అన్నయ్యకు పుట్టిన పిలోల్లేనా నీ మనుమల్లు? నేను మాత్రం నీ కొడుకును కానా? నాకు పుట్టిన పిల్లోల్లు మాత్రం నీకు మనుమలు కారా? తల్లికి ఇంత పక్షపాతం ఉండకూడదుమా!' అని నిష్ఠూరమాడె.

భూలక్ష్మికి ముగ్గురు కొడుకులు ఉండొచ్చుగాక! వాళ్ళకు పుట్టిన సంతానమంతా మనుమలూ, మనుమరాళ్ళే కావచ్చు గాక! కానీ వాస్తవ మేమంటే

నడిమి కొడుకు వ్యాపారస్తుడైనాడు.

చిన్న కొడుకు ఉద్యోగస్తుడైనాడు -

కానీ పెద్ద కొడుకు మాత్రం -

ఇంకా సేద్యం పనులే చేస్తున్నాడు.

ఒంటికి మట్టి పూసుకుంటూనే ఉన్నాడు.

ఇంకా తన పల్లెను పట్టుకుని వేలాడుతూనే ఉన్నాడు.

కాబట్టి ఆ పెద్దకొడుకు పల్లెప్ప భూలక్ష్మికి తన ఒడిలోనే మసలుతున్నట్లు కనిపిస్తాడు.

పల్లెప్ప - మేడిపట్టినా, పార పట్టినా, కొడవల్ ఎత్తినా, బండి తోలినా..., తన వృత్తినే అందిపుచ్చుకున్న ఆ కొడుకుని అపురూపంగా చూసుకుంటుంది భూలక్ష్మి. వేరే వృత్తుల్లో! వెళ్ళిపోయిన మిగతా ఇద్దర్నీ అంత ఆత్మీయంగా చూసుకోలేదు. మనుమలు కూడా అంతే! ముచ్చటగా మస్తాబై కాన్వెంటుకు పోయే చిన్న కొడుకు సంతానం కంటే; చినిగిన అంగీల్తో పశువులు కాస్తూ, ఏట్లో ఆడుకుంటూ కన్పించే పెద్దకొడుకు సంతానమంటేనే ఆమెకు ప్రేమ ఎక్కువ.

'నేను పోవల్ల అంటే పోవల్ల. ఆ ఊరు ఇడిసి పెట్టి నేను బతకలేను' అని మొండి కేసుకుండె భూలక్ష్మి.

'మన ఊరు మన ఊరు అని కలవరిస్తావు. ఇది మాత్రం ఊరుకాక వల్లకాడా? ఏం దాచిపెట్టుకుండావు ఆ పల్లెకొంపలో' అని కొడుకు కోపమొచ్చి అరిసె.

భూలక్ష్మి చెప్పుకొచ్చె - 'ఒరే సన్నోడా! మిమ్మల్ని సాకిందీ, పెద్ద చేసిందీ మీ తల్లే అనుకుంటున్నావు. కానీ కాదురా! నేను కాదు! మిమ్మల్నీ నన్ను కూడా తల్లి మాదిరి సాకి ఉండేది ఆ ఊరేరా! మీ నాయన నన్నూ నలుగురు పిల్లోల్లనీ ఇడిసిపెట్టి ఆ బుడబుక్కల దానివెంట పోతే - నాలుగేండ్లు మనకు బువ్వ పెట్టి సాకిందేది ఎవరను కున్నావు? ఆ ఊరిరైతులేరా?

ఓ అల్లుడా! రాంరెడ్డీ! అని పిలిస్తే, అయ్యో అత్తా! నీవా? రారా! అని పలికేవారు. ఏమే? మీ పిన్నమ్మ వచ్చింది చూడు. ఆ సంగటి ముద్దలు పెట్టి పంపియ్యి. మనం మళ్ళీ చేసుకుందాంలే! అనేవాడు.

చంద్రాయుడు మామా అని పిలిస్తే - రా పాపా! రా! నీ మొగుడు తిరిగొస్తాడులే! నువ్వేం ఎదారి పెట్టుకోవద్దమ్మా! మేమంతా ఉండాం కదా! ఇంట్లో రాగులుండాయి. తీసుకుపోయి పిల్లోల్లకి చేసిపెట్టు' అనేవాడు.

శుక్రవారం సంతాన పొద్దు మీ అన్నదమ్ముల్ని వంకలోకి పట్టక పోయి గడ్డిపోపల్లో తోమి, వీరయ్య శెట్టి అంగడి ముందు నిలబెడతాంటి.

'ఓ వీరయ్య అన్నా! నీ అల్లుళ్ళొచ్చినారు. వీళ్ళ తలకాయలకు రవంత సమురు పొయ్' అని అడిగితే - 'అయ్యో! నా చెల్లెలు నోరు తెరిచి అడిగితే లేదంటానా? ఇదిగో? నా అల్లుళ్ళకు బాగా అంటియ్యి' అని నవ్వుతూ చారెడు సమురు పోసేవాడు.

అట్లాంటిది రా ఆ ఊరు. ఆ ఊరు సాకిందిరా మనల్ని. తల్లిరా! ఆ ఊరు మన తల్లి! ఆ పొద్దు తిని ఈ పొద్దు లేదనకూడదు. పుట్టిన ఊరును మరిచిపోయేదీ, పాలు తాగిన రొమ్మును గుద్దేదీ.... రెండు ఒకటేరా!'

మళ్ళీ గొంతు తగ్గించి అనె - 'మీ నాయన నన్ను ఇడిసిపెట్టి పోయింది అలుసుగా తీసుకుని ఒక దినం ఆ శంకరప్ప నా మీద చెయ్యి వేసినాడు. అప్పుడేం జరిగిందను కున్నావు? రామిరెడ్డీ, చంద్రాయుడూ అంతా వచ్చి ఆ శంకర్పని, కంబానికి కట్టేసి ఉతికినారు. ఆ ఊర్లో కాబట్టి ఆడదాన్ని అయినా ఒంటిగా బతికినానుకానీ; ఇట్లాంటి టౌనులో అయితే నలుగురు పిల్లోల్లతో బతికి బట్టకట్టే దానినేనా?' అని కన్నీళ్ళు కొంగుతో తుడుచుకుండె.

'నువ్వు చెప్పేదంతా ఒకప్పటి మాట మా!

ఇప్పుడు పల్లెలుచానా మారిపోయినాయి. నువ్వింకా పాతకాలంలోనే ఉన్నావు' అనె ఆ చిన్నకొడుకు రామచంద్రప్ప.

ప్రస్తుతం పల్లెల్లో పరిస్థితులు చూస్తే ఆ మాట నిజమే అనిపిస్తుంది.

ఎన్నో ఏండ్లుగా చెనిక్కాయి పంటలో సంపాదించిన దంతా మూట కట్టి తెచ్చి రామిరెడ్డి కొడుకు టౌనులో ఫాక్టరీ పెట్టినాడు.

చెరువు నిండే కాలంలో మాగాణి మీద సంపాదించిన దంతా మూటకట్టి తెచ్చి చన్నరాయుని కొడుకు టౌనులో సినిమాహాలు కట్టినాడు.

పల్లెల మీద వ్యాపారం చేసి సంపాదించిన సొమ్మంతా మూటకట్టి తెచ్చి, వీరయ్య శెట్టి కొడుకు టౌనులో కార్పొరేషన్లూ, ప్రైవేటు కాలేజీలూ పెట్టినాడు.

భూములు అక్కడే పల్లెలో ఉంటాయి. కానీ భూములమీద వచ్చిన సంపదంతా టౌనులో ఫాక్టరీలుగా, సినిమా హాళ్ళుగా, కార్పొరేషన్లుగా మారిపోతూ ఉంటుంది. నూకలు దొరకని నేలని ఎన్నాళ్ళని నమ్ము కుంటాయి పక్షులు?

'ఇప్పుడు పల్లెలకంటే పట్నాల్లో బతికేదే మేలు. అక్కడ ఉండే పార్టీలూ, కక్షలూ ఇక్కడ ఉండవు. మనల్ని పట్టించుకునే వాడే ఉండడు. ఇదే సుఖం. ఇంక నుంచీ ఇదే నీ ఇల్లు అనుకో! ఇదే నీ ఊరనుకో!' అని బైటికి వెళ్ళిపాయ ఆ ఆర్.ఐ. కొడుకు. ఏమనుకుందో ఏమో.... భూలక్ష్మి ఏం మాట్లాడలేదు.

ఆ దినం తెల్లారె!

దూరంగా మసీదు మైకులో అజా వినిపిస్తాందె.

రేడియోలో వందేమాతరం వస్తాందె.

రోడ్లో పాల వ్యాను శబ్దం చేస్తూ పోతాందె.

'పేపరు పిల్లోడు' కిటికీలోంచి పేపరు విసురుతాందె.

రామచంద్రప్ప లేచి చూస్తే -

పొద్దున్నే బొగ్గుతో పళ్ళుతోమే తల్లి కనపడలే!

ఇక్కడ భూలక్ష్మి కోసం ఇల్లంతా సోధిస్తుంటే,

అక్కడ భూలక్ష్మి ఎక్కిన బస్సు కొట్లాపల్లి దారిపడతాందె.

కూడు పెట్టే కొడుకును కాదని

కాళితో తన్నే కొడుకు దగ్గిరకే పోతాందె.

బస్సు ముందు సీట్లో కూర్చుని భూలక్ష్మి -

దగ్గుతాందె

మూల్గుతాందె -

నిండా దుప్పటికప్పుకుని

ఆయాస పడతాందె.

నోట్లో పుండుబాధ పీడిస్తాందె

అయినా

ఊరు తల్లి దగ్గరవుతుంటే

సంతోషం పట్టలేక పోతాందె.

బస్సు ఊరు చేరగానే మెల్లగా దిగి అట్లే నిలబడిపాయ భూలక్ష్మి!

ట్రాక్టర్‌లో ఇంటి సామానంతా వేసుకుని; పెండ్లాం పిల్లల్ని కూర్చో బెట్టుకుని ఎదురయినాడు పెద్ద కొడుకు పల్లెప్ప!

'ఎక్కడికి?' అని బిత్తరపోయి అడిగె భూలక్ష్మి.

'టౌనుకు!' అని ఏడ్వలేక నవ్వె పల్లెప్ప!

'రామిరెడ్డి ఫాక్టరీకి, కావలాదారుగా కుదురుకున్నాను' అనె.

భూలక్ష్మి అట్లే కిందికి కూలబడిపాయ.

పాపం! తననూ తన నలుగురు పిల్లొల్లనూ సాకిన ఆ ఊరిగడ్డకి ఎరువుగా మారడానికే వచ్చిందేమో ఆ ముసలి తల్లి!!
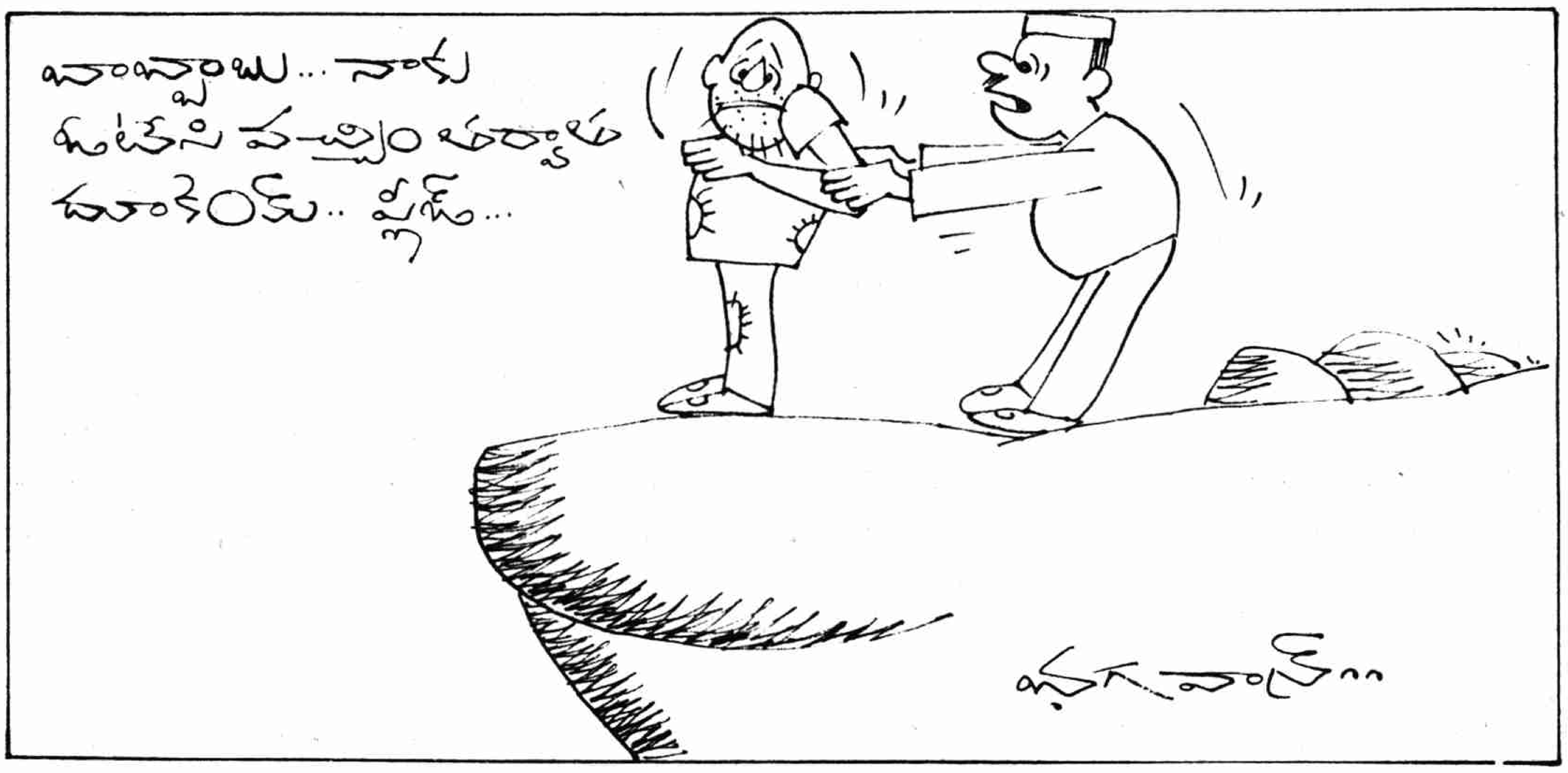
ఎంత సత్తెకాలపు మనిషి!! ●